

18 Finanční analýza

Finanční analýza je systematický rozbor dat získaných především z účetních výkazů. Finanční analýza obsahuje hodnocení minulosti, současnosti a pomáhá předvídat budoucí finanční podmínky společnosti.

Význam finanční analýzy

Význam finanční analýzy je poskytnout kompletní a důvěryhodné zhodnocení finanční situace podniku, bez kterého lze jen těžko zajistit úspěšnost podniku. Finanční analýza „*pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky a celou řadu dalších významných skutečností.*“ Finanční analýza, ale neslouží jen k hodnocení minulé a současné situace podniku, ale i k vytvoření podkladů k rozhodování a prognózování budoucího vývoje. Výsledky analýzy upozorňují na možnosti nepříznivého vývoje. Na to reagujeme odpovídajícími opatřeními, a tak se snažíme nepříznivému vývoji zabránit.

Uživatelé finanční analýzy

- manažeři
- investoři a akcionáři
- obchodní partneři a dodavatelé, odběratelé
- banky a jiní věřitelé
- konkurenti

Zdroje vstupních informací pro finanční analýzu

Zdrojem informací, z nichž vychází finanční analýza, jsou převážně výkazy finančního účetnictví. Výkaz zisku a ztráty zobrazuje hodnoty platné za určité období (tokové veličiny), rozvaha hodnoty platné k určitému okamžiku (stavové veličiny).

Základním **metodickým nástrojem pro finanční analýzu** jsou tzv. **poměrové ukazatele**. Jde o formu číselného vztahu mezi jednotlivými ukazateli. **Poměrové finanční ukazatele** se běžně vypočítávají vydělením jedné položky jinou položkou.

Poměrová analýza vychází z dvou účetních výkazů – rozvahy a výkazu zisků a ztrát. V praxi se nejčastěji používají ukazatele rentability (výnosnosti), likvidity, aktivity (řízení aktiv) a zadluženosti (struktury zdrojů).

Ukazatele rentability (Return)

přináší informace o **efektivitě podnikání** – hodnotí ziskovost podniku. Čím vyšší hodnoty dosáhnou, tím lépe. Dokáží také říci, zda je efektivnější pracovat s vlastními prostředky nebo cizím kapitálem. Prozradí, jak úspěšně jste zhodnotili svůj vlastní kapitál v podnikání, a poukazuje na slabé stránky v hospodaření.

Z matematického hlediska poměřují zisk dosažený podnikáním s výší zdrojů, které byly použity k jeho dosažení. Tyto **ukazatele** měří celkovou efektivitu řízení firmy a patří k nejdůležitějším ukazatelům.

Všechny ukazatele se počítají v procentuálních hodnotách, proto je třeba podíly jednotlivých údajů nakonec vynásobit hodnotou 100.

Rentabilita aktiv (ROA) nám ukazuje, jak efektivně ve firmě vytváříme zisk bez ohledu na to, z jakých zdrojů tento zisk tvoříme (jestli se jedná o zdroje vlastní nebo cizí).

$$\text{Rentabilita aktiv} = HV / \text{aktiva}$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) nám ukazuje, jak efektivně ve firmě zhodnocujeme prostředky, které jsme do podnikání vložili. Samozřejmě zde očekáváme vyšší výnos než např. výnos ze státních dluhopisů.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = HV / \text{vlastní kapitál}$$

Rentabilita tržeb (ROS) nám poskytuje informaci o tom, kolik korun čistého zisku připadá na jednu korunu tržeb (% podíl zisku na korunu tržeb)

Rentabilita nákladů (ROC) nám naopak vyjadřuje, kolik Kč nákladů musíme ve firmě vynaložit, abychom dosáhli 1 Kč zisku.

$$\text{Rentabilita tržeb (ROS)} = HV / \text{tržby}$$

$$\text{Rentabilita nákladů (ROC)} = HV / \text{náklady nebo } 1 - \text{ROS}$$

Ukazatelé likvidity (Liquidity Ratios)

se zaměřují na schopnost společnosti krátkodobě dostát svým závazkům, v případě vzniku neočekávaných problémů.

Běžná likvidita (CR)- tento ukazatel nám říká, kolikrát je ekonomický subjekt schopen uspokojit pohledávky věřitelů v případě, kdy promění **všechna** oběžná aktiva v peněžní prostředky. Doporučená hodnota pro běžnou likviditu 1,5 až 2,5, problematická je hodnota menší než 1, která ukazuje na to, že krátkodobé závazky není možné z oběžných aktiv uhradit a je nutné je hradit z dlouhodobých zdrojů financování nebo z prodeje dlouhodobého majetku.

Běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

Pohotová likvidita (QAR) z výpočtu vylučuje zásoby, protože je často není možné pohotově přeměnit na peněžní prostředky. U společností, které se zabývají službami, je proto pohotová likvidita téměř identická jako běžná likvidita. U výrobních podniků se naopak tato hodnota může poměrně podstatně lišit. Doporučená hodnota běžné likvidity se pohybuje mezi 1 a 1,5.

Pohotová likvidita = (oběžná aktiva – zásoby) / krátkodobé závazky

Okamžitá likvidita (CPR) je ukazatel, který vyjadřuje okamžitou schopnost společnosti uhradit své krátkodobé závazky. Pro úhradu těchto závazků může být použit finanční majetek – tj. hotovost v pokladnách, na běžných účtech společnosti a hotovost uložená v krátkodobě obchodovatelných cenných papírech. Doporučená hodnota se pohybuje mezi 0,2 až 0,5.

Okamžitá likvidita = finanční majetek / krátkodobé závazky

Ukazatelé aktivity (Activity Ratios)

poskytují informace o tom, jak podnik **efektivně hospodaří se svými aktivy** (majetkem, pohledávkami, zásobami atd.), tedy respektive, jak dlouho v nich má vázány finanční prostředky. Sleduje se jak obrat (kolikrát za rok se zásoby otočí), tak doba obratu (jak dlouho držíte peníze v podobě zásob), kdy obrat by měl být co nejvyšší a doba obratu naopak co nejnižší.

Obrat aktiv (Total Assets Turnover Ratio) měří efektivnost využití veškerých aktiv ve firmě. Ukazuje, jak se zhodnocují naše aktiva ve výrobní činnosti firmy.

Obrat aktiv = tržby / celková aktiva

Obrat stálých aktiv (Fixed Assets Turnover) je ukazatelem efektivnosti využívání budov, strojů, zařízení, dopravních prostředků a ostatního dlouhodobého HIM. Případná nepříznivá hodnota signalizuje její nízké využití a je upozorněním pro výrobu, aby zvýšila využití svých výrobních kapacit. Zároveň je upozorněním pro manažery, aby omezili firemní investice.

Obrat stálých aktiv = tržby / dlouhodobý hmotný majetek

Obrat zásob (Inventory Turnover Ratio) nám sděluje, kolikrát je během roku každá položka zásob přeměněna v hotovost (prodána) a znovu uskladněna. Přináší tedy přehled o úrovni likvidity těchto zásob.

Obrat zásob = tržby / zásoby

Doba obratu zásob (Inventory Turnover) nám udává, za jakou dobu (počítá se ve dnech) firma průměrně prodá své zásoby. Jinak řečeno, jak dlouho tyto zásoby leží na skladě a vážou tak na sebe finanční prostředky.

Doba obratu zásob = $\frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365}$ [ve dnech]

Doba obratu pohledávek neboli doba splatnosti pohledávek nám říká, za jak dlouhou dobu (v průměru) nám zákazník zaplatí; tedy jak dlouhou dobu máme v těchto pohledávkách vázány naše finance.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/365} \quad [\text{ve dnech}]$$

Ukazatelé zadluženosti (Leverage Ratios)

Ukazatelé zadluženosti hodnotí **úvěrové zatížení podniku**, tzn., že udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování podniku a měří rozsah, v jakém podnik používá k financování dluhy. Úvěrové zatížení je do určité výše žádoucí, nesmí ale podnik zatěžovat vysokými finančními náklady. Vyšší zadluženost je možná, ale jen za cenu vyšší rentability.

Celková zadluženost (věřitelské riziko) charakterizuje finanční úroveň firmy. Ukazuje míru krytí firemního majetku cizími zdroji. Vyšší hodnoty jsou rizikem pro věřitele, především pro banku.

$$\text{Celková zadluženost} = \text{cizí zdroje} / \text{celková aktiva} * 100$$

Míra zadluženosti je poměrně významným ukazatelem pro banku z hlediska poskytnutí úvěru. Cizí zdroje by neměly překročit jeden a půl násobek hodnoty vlastního jmění; optimální stav je nižší hodnota cizích zdrojů než vlastního jmění.

$$\text{Míra zadluženosti} = \text{cizí zdroje} / \text{vlastní zdroje} * 100$$

Kvóta vlastního kapitálu

Podíl upraveného vlastního kapitálu měří výši celkových aktiv, která je financovaná majiteli (ve smyslu vlastního kapitálu) a nikoliv věřiteli. Ukazatel tak vyjadřuje ochotu/schopnost majitelů podílet se na financování aktiv firmy. Čím je tato hodnota vyšší, tím je nižší riziko pro věřitele a naopak.

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \text{vlastní zdroje} / \text{celková aktiva} * 100$$